

MASARYKOVA UNIVERZITA PRÁVNICKÁ FAKULTA

Michal Radvan

Další poplatky

Poplatková soustava ČR

- poplatky správní (celostátní vybírané orgány veřejné správy)
- poplatky soudní (celostátní vybírané soudy)
- zvláštní dávky poplatkového charakteru stojící mimo katalog správních poplatků (např. poplatky spojené s užíváním dálnic, poplatky na ochranu životního prostředí apod.)
- místní poplatky

Správní poplatky - účel

- žadatel přispívá na činnost orgánu, která se uskutečňuje v jeho zájmu, tzn. náklady na výkon státní správy nenesou všichni občané, ale konkrétní jedinec, jež má o ten který úkon zájem
- účelem je též nezatěžovat státní správu zbytečnými podáními, avšak při konstrukci sazeb musí zákonodárce dbát na to, aby bylo řízení z hlediska výše poplatku pro poplatníka dostupné

Správní poplatky

- Právní úprava:

zákon č. 634/2004 Sb., o správních poplatcích, ve znění pozdějších předpisů

Správní poplatky - předmět

Předmětem správních poplatků je správní řízení a další činnost správního úřadu související s výkonem státní správy.

Jednotlivé úkony podléhající zpoplatnění jsou vymezeny v položkách sazebníku poplatků, který tvoří přílohu k zákonu o správních poplatcích.

Zákon vymezuje předmět zpoplatnění i negativně, když stanoví, že úkony zahájené správním úřadem z moci úřední, s výjimkou místního šetření, a úkony související s přestupkovým a s trestním řízením nejsou předmětem poplatku.

Správní poplatky - osvobození

- Osobní - pro vybrané skupiny poplatníků
 - státní orgány a státní fondy, diplomatická zastupitelství cizích států a delegovaní diplomatičtí zástupci, konzulové z povolání a další osoby, jsou-li státními příslušníky cizích států a požívají-li výsady a imunity podle mezinárodního práva, územní samosprávné celky a jejich orgány a právnické osoby, požadují-li provedení úkonů souvisejících s výkonem státní správy, kterým jsou pověřeny, fyzické nebo právnické osoby, stanoví-li tak mezinárodní smlouvy a ujednání, kterými je Česká republika vázána
- Věcná - pro jednotlivé úkony
 - např. úkony související s prováděním zvláštních právních předpisů o sociálním zabezpečení, o důchodovém pojištění, o veřejném zdravotním pojištění, o státní sociální podpoře, o nemocenském pojištění, o pojistném na všeobecné zdravotní pojištění, o pojistném na sociální zabezpečení a příspěvku na státní politiku zaměstnanosti atd.
 - úkony prováděné v důsledku změny nebo opravy názvu obce, města, kraje, ulice, rodného čísla

Správní poplatky - poplatník

Poplatníkem správního poplatku je osoba, která podala žádost nebo jiný návrh k provedení úkonu správnímu úřadu, nebo osoba, v jejímž zájmu nebo věci byl úkon proveden.

Vznikne-li povinnost zaplatit poplatek za týž úkon více poplatníkům, zaplatí jej společně a nerozdílně.

Správní poplatky - sazby

Sazby poplatků jsou stanoveny v sazebníku:

- pevnou částkou, nebo
- procentem ze základu poplatku

Správní poplatky - správa

Poplatky obvykle vyměřuje, vybírá a vymáhá správní úřad příslušný k provedení úkonu.

Poplatky stanovené pevnou částkou jsou splatné buď při přijetí podání nebo později, vždy však před provedením úkonu. Naopak procentní poplatky a některé další poplatky vyměřuje správní úřad platebním výměrem a jsou splatné ve lhůtě do patnácti dnů ode dne, který následuje po doručení platebního výměru.

Nezaplatí-li poplatník poplatek ve stanovené lhůtě, správní úřad zastaví zahájené řízení nebo úkon neprovede. Je nutno mít na paměti, že správní úřad vydá výsledek provedeného úkonu vždy až po zaplacení poplatku.

Při řízení ve věcech poplatků se postupuje podle zákona o správě daní a poplatků.

Správní poplatky - role UFO

UFO jsou pověřeny **kontrolou**, zda správní úřady včas a ve správné výši vyměřují a vybírají poplatky, které jsou příjmem státního rozpočtu.

Bylo-li právo vymáhat nedoplatek na poplatku promlčeno, uloží územní finanční orgán správnímu úřadu zaplatit nedoplatek do státního rozpočtu místo poplatníka.

Soudní poplatky - předmět a právní úprava

Předmětem soudních poplatků jsou poplatky vybírané za řízení před soudy České republiky, a to z úkonů uvedených v sazebníku poplatků (tzv. **poplatky za řízení**) a dále za jednotlivé úkony prováděné soudy a správou soudů uvedené v sazebníku poplatků (tzv. **poplatky za úkony**).

Soudní poplatky upravuje **zákon č. 549/1991 Sb., o soudních poplatcích**, ve znění pozdějších předpisů, jehož součástí je i příloha obsahující sazby poplatků.

Soudní poplatky - osvobození

- Především z důvodů nadměrného ekonomického zatěžování poplatníků a též z důvodů zájmu státu na spravedlivém rozhodnutí ve věci
- např. o řízení ve věcech opatrovnických, péče soudu o nezletilé, osvojení a povolení uzavřít manželství, důchodového pojištění, nemocenského pojištění, státní sociální podpory, pojistného na veřejné zdravotní pojištění, pojistného na sociální zabezpečení a příspěvku na státní politiku zaměstnanosti, sociální péče a státních dávek, pomoci v hmotné nouzi, vzájemné vyživovací povinnosti rodičů a dětí, vyslovení přípustnosti převzetí nebo držení v ústavu zdravotnické péče, dědických v prvním stupni řízení, náhrady škody způsobené při výkonu veřejné moci nezákonným rozhodnutím, rozhodnutím o vazbě nebo nesprávným úředním postupem, způsobilosti k právním úkonům, poručenských a určení, zda je třeba souhlasu rodičů dítěte k jeho osvojení, volebních apod.
- Osobní - např. Česká republika a státní fondy, územní samosprávné celky, neprovdaná matka v řízení o příspěvek na výživu a úhradu nákladů spojených s těhotenstvím a slehnutím, navrhovatel v řízení o určení rodičovství, diplomatická zastupitelství cizích států a delegovaní diplomatictí zástupci, konzulové z povolání a další osoby, jsou-li státními příslušníky cizích států, požívající podle mezinárodního práva výsady a imunity, je-li zaručena vzájemnost a nejde-li o poplatné úkony prováděné v osobním zájmu nebo k osobnímu prospěchu těchto osob, cizí státy včetně jejich orgánů, je-li zaručena vzájemnost, atd.
- Na základě písemné žádosti může předseda senátu přiznat účastníkovi zcela nebo zčásti osvobození od soudních poplatků, odůvodňují-li to poměry účastníka a nejde-li o svévolné nebo zřejmě bezúspěšné uplatňování nebo bránění práva. Osvobození je přiznáváno zejména ze sociálních důvodů, které je žadatel povinen soudu věrohodným způsobem prokázat

Soudní poplatky - poplatník

Poplatníky soudního poplatku jsou obvykle navrhovatelé, mohou to být však i účastníci smíru uzavřeného ve smírčím řízení a další osoby, u nichž tak stanoví zákon o soudních poplatcích.

Poplatníkem poplatku za úkon je navrhovatel úkonu.

Vznikne-li více poplatníkům povinnost zaplatit poplatek, platí jej společně a nerozdílně.

Soudní poplatky - vznik poplatkové povinnosti

- podáním žaloby nebo jiného návrhu na zahájení řízení,
- podáním odvolání, dovolání, kasační stížnosti,
- schválením smíru ve smírčím řízení,
- uložením povinnosti zaplatit poplatek v souvislosti s rozhodnutím soudu o návrhu na nařízení předběžného opatření,
- uložením povinnosti zaplatit poplatek v souvislosti s rozhodnutím soudu o věci samé.

Jde-li o poplatek za úkon, poplatková povinnost vzniká sepsáním podání do protokolu u soudu, v ostatních případech podáním návrhu na provedení úkonu.

Soudní poplatky - základ poplatku

- cena předmětu řízení vyjádřená peněžní částkou,
Jde-li o opětuující se peněžité plnění, je základem procentního poplatku cena odpovídající součtu všech opětuujících se plnění.
Jde-li o peněžité plnění na dobu neurčitou, na dobu života nebo na dobu delší než pět let, je základem poplatku pětinasobek ceny ročního plnění.
Výjimečně, pokud není možné stanovit základ daně podle těchto pravidel, je základem poplatku částka ve výši 15.000 Kč.

Soudní poplatky - sazba

- sazba poplatků za řízení bude většinou procentní. Není však vyloučeno, že sazba poplatku za řízení bude stanovena i částkou pevnou,
 - sazby poplatků za úkony jsou stanoveny pevnou částkou.
- Výše sazeb poplatků je uvedena v sazebníku tvořícím přílohu k zákonu o soudních poplatcích.

Soudní poplatky - placení a správa

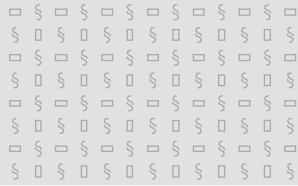
Poplatek je splatný vznikem poplatkové povinnosti.

Poplatky, které nejsou vyšší než 5.000 Kč, lze platit kolgovými známkami, ostatní poplatky se platí na účet státního rozpočtu zřízený u České národní banky pro jednotlivé soudy

Soudy vedou evidenci poplatkových povinností, jejich úhrad nebo zániků a z toho vyplývajících přeplatků či nedoplatků.

V řízení ve věcech poplatků rozhoduje a postupuje soud podle občanského soudního řádu, jestliže zákon o soudních poplatcích, popřípadě zákon o správě daní a poplatků nestanoví jinak.

Ministerstvo financí, územní finanční orgány a Ministerstvo spravedlnosti kontrolují u soudů, zda se poplatky vybírají ve správné výši, řádně a včas.

Ekologické poplatky

- poplatky za vypouštění odpadních vod do vod povrchových,
- poplatky za povolené vypouštění odpadních vod do vod podzemních,
- poplatky za vypouštění škodlivých látek do ovzduší,
- poplatky podle zákona o odpadech,
- odvody za odnětí půdy ze zemědělského půdního fondu,
- poplatky za odběr podzemních vod

Poplatky za vypouštění odpadních vod do vod povrchových

- **Poplatek za znečištění vypouštěných odpadních vod**
 - vypouštěné odpadní vody překročí v příslušném ukazateli znečištění zároveň hmotnostní a koncentrační limit zpoplatnění
 - ukazatele znečištění, hmotnostní a koncentrační limity zpoplatnění a sazby poplatku členěné podle jednotlivých ukazatelů znečištění jsou uvedeny v příloze vodního zákona
 - poplatek se rovná součtu dílčích částek vypočtených podle jednotlivých ukazatelů znečištění jako násobek sazby poplatku a celkového množství vypouštěného znečištění za kalendářní rok
 - v případě, že u některé zpoplatněné látky dojde ke snížení jejího celkového vypouštěného množství oproti předcházejícímu kalendářnímu roku nejméně o 20 %, nejvýše však o 50 %, snižuje se poplatek za tuto látku o dvojnásobek dosaženého snížení; dojde-li u některé zpoplatněné látky ke snížení jejího celkového vypouštěného množství oproti předcházejícímu kalendářnímu roku o více než 50 %, poplatek za tuto látku se neplatí
- **Poplatek z objemu vypouštěných odpadních vod**
 - objem vypouštěných odpadních vod překročí za kalendářní rok 100 000 m³
 - vypočte se vynásobením objemu vypouštěných odpadních vod za kalendářní rok sazbou 0,1 Kč za 1 m³
- Každý znečišťovatel je povinen do 15. října běžného roku sestavit poplatkové hlášení, na jehož základě mu vodoprávní úřad stanoví výši záloh. Do 15. února je pak znečišťovatel povinen podat vodoprávnímu úřadu poplatkové přiznání, o výši poplatku je vyrozuměn poplatkovým výměrem
- Správu vykonávají místně příslušné finanční úřady podle sídla znečišťovatele, přičemž postupují podle DŘ

Poplatek za povolené vypuštění odpadních vod do vod podzemních

- 3500 Kč za kalendářní rok
- V případě, že jsou odpadní vody z rodinných domů nebo staveb pro individuální rekreaci čištěny domovní čistírnou na úroveň stanovenou v povolení k vypouštění odpadních vod, poplatek za vypouštění takových vod do vod podzemních se neplatí
- Znečišťovatel je povinen uhradit poplatek do 31. ledna po uplynutí roku, v němž platební povinnost vznikla, obci, na jejímž katastrálním území k vypouštění dochází
- Při stanovení poplatků postupuje obec podle správního řádu a při vybírání a vymáhání podle DŘ

Poplatky za znečišťování ovzduší

- Správcem poplatku mohou být krajské úřady, obecní úřady obcí s rozšířenou působností nebo obecní úřady, a to s ohledem na velikost stacionárních zdrojů znečištění
- Poplatkovým obdobím je kalendářní rok, v němž je stacionární zdroj provozován
- Poplatek se platí zpravidla zálohově a výše záloh se stanoví podle skutečného množství znečišťujících látek za předcházející kalendářní rok
- Poplatky vybírá a vymáhá finanční úřad příslušný podle místa stacionárního zdroje
- Roční výše sazeb poplatků a způsob jejich výpočtů jsou uvedeny v příloze zákona o ochraně ovzduší; zatímco roční výši poplatku pro malý stacionární zdroj vyměří obecní úřady pevnou částkou samy na základě podkladů poskytnutých provozovatelem tohoto zdroje, provozovatelé ostatních zdrojů jsou povinni sami si poplatek vypočítat a výpočet oznámit správci poplatku

Poplatky podle zákona o odpadech

- Poplatníkem je každá fyzická osoba, při jejíž činnosti vzniká komunální odpad, plátcem pak vlastník nemovitosti, kde komunální odpad vzniká
- Maximální výše poplatku se stanoví podle nákladů obce vyplývajících z režimu nakládání s komunálním odpadem rozvržených na jednotlivé poplatníky podle počtu a objemu popelnic nebo podle počtu uživatelů bytů a s ohledem na úroveň třídění odpadu
- Poplatek je příjmem obce.
- Poplatky za uložení odpadů na skládky - platí původce tohoto odpadu
 - Poplatek se skládá ze dvou částí: poplatku za uložení odpadu a poplatku za rizikovou složku
 - Příjem z poplatku se dělí mezi Státní fond životního prostředí České republiky (riziková složka) a obec, na jejímž území je skládka umístěna (základní složka)
 - Výše poplatku je upravena v příloze zákona o odpadech
 - Provozovatel skládky je povinen vytvářet rezervu na rekultivaci, zajištění péče o skládku a asanaci po ukončení jejího provozu ve výši 100 Kč za tunu uloženého nebezpečného odpadu nebo komunálního odpadu a 35 Kč na tunu ostatního uloženého odpadu

Odvody za odnětí půdy ze zemědělského půdního fondu

- Poplatníkem je osoba, v jejímž zájmu byl vydán souhlas k odnětí půdy ze zemědělského půdního fondu
- Výše odvodu je uvedena v příloze zákona o ochraně zemědělského půdního fondu, přičemž část odvodů ve výši 40 % je příjmem rozpočtu obce, v jejímž obvodu se odnímaná půda nachází, zbytek je příjmem Státního fondu životního prostředí
- Odvody, které jsou příjmem rozpočtu obce, mohou být použity jen pro zlepšení životního prostředí v obci a pro ochranu a obnovu přírody a krajiny
- Odvod je splatný do třiceti dnů ode dne nabytí právní moci rozhodnutí o odvodu
- Odvody za odnětí půdy vybírá a vymáhá místně příslušný finanční úřad podle DŘ

Poplatky za odběr podzemních vod

- Odběratel je povinen platit za skutečné množství odebrané podzemní vody, a to podle účelu odběru vody
- Poplatek se platí za kalendářní rok a jeho sazby v Kč za m³ jsou uvedeny v příloze č. 2 zákona o vodách
- Předmětem zpoplatnění není odběr podzemní vody z jednoho vodního zdroje menší nebo rovný 6000 m³ za kalendářní rok, odběry povolené k účelu získání tepelné energie, odběry vody ke snížení znečištění podzemních vod, odběry vody ke snižování jejich hladiny a odběry vody sloužící hydraulické ochraně podzemních vod před znečištěním
- Pro stanovení výše záloh poplatku pro následující kalendářní rok je odběratel povinen zpracovat poplatkové hlášení, ve kterém vypočte výši záloh poplatku pro následující kalendářní rok a předloží jej České inspekci životního prostředí do 15. října běžného roku
- Odběratel je povinen do 15. února předložit České inspekci životního prostředí poplatkové přiznání za uplynulý kalendářní rok
- Výnos je dělen v poměru 1:1 mezi Státní fond životního prostředí a rozpočet kraje, na jehož území se odběr podzemní vody uskutečňuje, přičemž kraj může využít tyto příjmy výhradně na podporu výstavby a obnovy vodohospodářské infrastruktury a na zřízení a doplňování zvláštního účtu
- Vybírání a vymáhání poplatku vykonávají finanční úřady místně příslušné podle sídla nebo bydliště jednotlivých odběratelů na základě výměrů vydaných Českou inspekci životního prostředí, přičemž postupují podle DR

Poplatky za užívání dálnic a silnic

- časové poplatky
- elektronické mýtné

Časové poplatky

Povinnost zakoupit dálniční známku mají všichni řidiči vozidel nejméně se čtyřmi koly a provozovatelé souprav, kteří užívají české dálnice a rychlostí silnice.

Nejvyšší povolená hmotnost vozidla nebo soupravy přitom nepřesahuje 3,5 tuny.

Celkově je na území České republiky zpoplatněno cca. 1200 km cest.

Z ekologických důvodů nemuseli motoristé platit v úsecích sloužících jako městské dopravní obchvaty (už neplatí?).

Časové poplatky - výše

Maximální výši poplatku pro vozidlo v systému časového 1.500 Kč.

Výše časového poplatku za jeden měsíc a za deset dnů se stanoví poměrně k výši ročního poplatku (440 a 310 Kč).

Časové poplatky - výše - pokračování

Konkrétní výši poplatku na každý rok pak určí prováděcí právní předpis, kterým je nařízení vlády č. 484/2006 Sb., o výši časových poplatků a o výši sazeb mýtného za užívání určených pozemních komunikací

Elektronické mýtné

Úhradě mýtného podléhá užití zpoplatněné pozemní komunikace silničním motorovým vozidlem nejméně se čtyřmi koly, jehož největší povolená hmotnost činí nejméně 3,5 tuny, nebo jízdní soupravou, jejíž největší povolená hmotnost činí nejméně 3,5 tuny.

Elektronické mýtné - výše

Sazba poplatku je stanovena v nařízení vlády č. 484/2006 Sb., o výši časových poplatků a o výši sazeb mýtného za užívání určených pozemních komunikací v závislosti na emisní třídě, počtu náprav, druhu silnice a době (pátek 15-21)

Děkuji za pozornost.